

Stanowisko
Związku Miast Polskich

w sprawie sposobu kształtowania stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

W związku z pojawiającymi się w przestrzeni publicznej twierdzeniami na temat możliwości dowolnego kształtowania przez rady miast stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w oderwaniu od rzeczywistych kosztów funkcjonowania gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi Zarząd Związku Miast Polskich pragnie przypomnieć, że - zgodnie z obowiązującymi przepisami - rada gminy ustalając stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi **zobowiązana jest** brać pod uwagę koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, określonych w tejże ustawie. Są to przede wszystkim koszty: (1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych; (2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych; (3) obsługi administracyjnej tego systemu; (4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. **Wysokość stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest zatem konsekwencją tych kosztów, na które gminy w znaczącej mierze nie mają żadnego wpływu.**

Zgodnie ze stanowiskiem sądów administracyjnych „*rada gminy, podejmując uchwałę w przedmiocie stawek opłaty za gospodarowanie odpadami, jest zobowiązana do dokonania rzetelnej i wnikliwej kalkulacji wysokości stawki, tak aby pobierane opłaty pokrywały rzeczywiste koszty związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy.*”¹. Także zdaniem organów nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego rada gminy jest zobowiązana do ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości pozwalającej na pokrycie kosztów realizacji zadania gminy związanego z pokryciem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi².

W obecnym stanie prawnym brak jest podstaw do dokonywania przez gminę dopłat do systemu odpadowego. Wyjątkiem wyrażonym w tym zakresie wprost w przepisach jest możliwość subsydiowania systemu ze środków pozyskanych ze sprzedaży surowców wtórnych i produktów przygotowanych do ponownego użycia, co z praktyce - z uwagi na sytuację na rynku odpadowym - jest czystą teorią.

Możliwość stosowania dopłat dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych, spełniających ustalone przez radę gminy kryteria, istniała w okresie od marca 2013 do lutego 2015 roku. Ministerstwo Środowiska, rozważając na etapie prac legislacyjnych związanych z ostatnią nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odstąpiło od pomysłu przywrócenia tego typu rozwiązań. Stąd też organy gminy – działając na podstawie i w granicach prawa – nie mogą ustanawiać dopłat pozwalających na obniżenie obciążeń związanych z gospodarką odpadami komunalnymi po stronie mieszkańców.

Należy podkreślić, że decyzje organów gmin, związane z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi – w tym dotyczące wysokości stawek opłat – podlegają kontroli ze strony organów nadzoru.

Związek Miast Polskich ponownie apeluje o podjęcie pilnych działań – zarówno systemowych, jak i doraźnych – pozwalających jak najszybciej obniżyć koszty funkcjonowania gminnych systemów odpadowych, a przez to obniżyć stawki opłat dla mieszkańców.

Związek apeluje również o pilne zakończenie prac nad systemem rozszerzonej odpowiedzialności producenta, umożliwiającej pokrycie części kosztów systemu przez inne podmioty. Związek w pełni podziela wstępne stanowisko Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i ST w tej sprawie.

Poznań, 14 lutego 2020

Za Zarząd

Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU

¹ Prawomocny wyrok WSA w Białymstoku z dnia 6 listopada 2013 roku, sygn. I SA/Bk 127/13

² Uchwała Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie z dnia 4 czerwca 2019 roku